

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช

LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT OF TEACHING TO MAKE ROSELLE WINE BAN SA NE PONG FOR STUDENTS GRADE 5 BORDERPATROL POLICE SUNTONVACH SCHOOL

ขวัญชัย ประดิษฐ์สิน

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Khwanchai Pradidsin

A Graduate Student in Degree of Master of Education Program in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พอง และเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช จำนวน 1 คน และผู้ปกครอง จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสม เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิต และดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่มีคุณภาพที่มีต่อการใช้หลักสูตรตามเกณฑ์ $(E_1)/(E_2)$ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบทดสอบผลการวิจัยพบว่า

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พอง โดยผ่านการประเมินที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ และกระบวนการหาประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นตามเกณฑ์ $(E_1)/(E_2)$
2. มีการประเมินผลความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พอง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ซึ่งอยู่ในระดับ ความพึงพอใจมาก
3. มีแบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดพฤติกรรมระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 87.30 ของคะแนนเต็ม ค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนโดยรวมเท่ากับ 27.16 คิดเป็นร้อยละ 87.61 ของคะแนนเต็มซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. การหาประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบตามเกณฑ์ $(E_1)/(E_2)$ จากการคำนวณประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลโดยรวม (E_2) ทำให้ดัชนีประสิทธิผลเท่ากับผลรวมของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 0.55 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์และมีคุณภาพของหลักสูตร สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พองมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเกณฑ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดี แสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

คำสำคัญ : การทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พอง

ABSTRACT

This research aimed to develop how to make wine out of Roselle in Ban Sa Ne Pong and to find the effectiveness of the local curriculum. The subjects of the research were one teacher in Border Patrol Police Suntonvach School and four parents. The research was conducted through focus group discussion, a questionnaire, and interviews to collect data which were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation and tests.

The findings :

1. The local curriculum on making Roselle wine in Ban Sa Ne Pong was developed through the process of congruence, appropriateness and effectiveness criteria in local curriculum management according to $(E_1)/(E_2)$ criteria.
2. The assessment of instructional satisfaction of the local curriculum on making Roselle wine Ban Sa Ne Pong by Prathom Suka 5 students revealed 4.25, at a high level.
3. The average of the learning behavior of the students according to the learning management plans was 87.30% and the average of the overall scores was 27.16, 87.61% as the criteria set.
4. The effectiveness of the local curriculum instruction on making Roselle wine according to $(E_1)/(E_2)$, the process effectiveness (E_1) and the overall result effectiveness (E_2) , making the effectiveness index equal to the sum of scores before and after learning of 0.55 which was compatible with the curriculum quality criteria. It can be concluded that the local curriculum development of making Roselle wine reaches effectiveness as the criteria set and is appropriate to be applied for instruction.

Keyword : Teaching to make roselle wine ban sa ne pong.

บทนำ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรที่อยู่ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ยังมีประชากรของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่ที่อาศัยอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นจำนวนมาก โดยได้อาศัยผืนป่าและธรรมชาติในการดำรงชีวิต ซึ่งเรียกตัวเองว่า กะเหรี่ยงโปว์แห่งป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ด้านตะวันตกกะเหรี่ยงโปว์ได้อาศัยพื้นป่าธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัยทำมาหากินจนทำให้มีวิถีชีวิตและการดำรงชีพเป็นไปอย่างเรียบง่ายและยังคงมีวัฒนธรรม ประเพณีสืบทอดมาจนถึงลูกถึงหลาน การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาในด้านต่างๆ ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการประณตศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 2) การศึกษา

มีบทบาทในการพัฒนาเด็กเยาวชนและประชาชนให้เป็นผู้มีคุณภาพที่จะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตน ครอบครัว และบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาเป็นภาระหน้าที่ของชุมชนในการให้การศึกษาแก่ลูกหลานและสมาชิกของชุมชนทั้งด้านวิชาการและอาชีพโดยมีพ่อแม่ คนเฒ่าคนแก่ และช่างฝีมือเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่เด็ก การจัดการศึกษาในลักษณะนี้จึงมีรูปแบบที่หลากหลาย และสอดคล้องกับพื้นฐาน หรือวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน ความหลากหลายของรูปแบบการศึกษาที่เคยมีในชุมชนได้สูญไปเมื่อรัฐเข้าควบคุมการจัดการศึกษาและนำเอาระบบการศึกษาของทางตะวันตกมาใช้แทนระบบการศึกษาที่เคยมีมาแต่เดิม การจัดการศึกษาจึงกำหนดนโยบาย หลักการ และปฏิบัติจากหน่วยงานที่อยู่ในส่วนกลางมากเกินไปทำให้หลักสูตรที่นำมาสอนห่างไกลชีวิตจริงของชุมชน ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องไกลตัวมากกว่าที่จะ

รู้เรื่องตัวเอง (อังกูล สมคะเนย์, 2535 หน้า 1) ในสภาพที่สังคมไทยมีระบบการศึกษาสากล การศึกษาในระบบโรงเรียนเข้าฝั่งตรงในโครงสร้างทางสังคม ดังนั้น แนวทางที่เหมาะสมที่จะเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการผลิตซ้ำของสังคมไทยปัจจุบันที่ยากยิ่งที่จะหลีกเลี่ยงจะทำได้ด้วยกระบวนการให้การศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว เพิ่มมูลค่าสิ่งที่ทำได้ก่อน และสามารถพึ่งพาตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง การศึกษาเท่านั้นที่จะช่วยนำภูมิปัญญาที่เป็นความภูมิใจของชาติกลับคืนสู่สังคมไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น อาทิ หมวดที่ 1 มาตรา 7 “ในกระบวนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ สภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” และในมาตรา 29 “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิชาการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการพัฒนาระหว่างชุมชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 หน้า 5-16) ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้นำไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตทั้งส่วนตัวและส่วนรวม รวมทั้งเป็นการนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนของตัวผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ยังต้องมีการผสมผสานความรู้ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการใหม่ เพราะภูมิปัญญาเหล่านั้น คือ พื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่ ดังนั้น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้จึงเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และใกล้ชิดกับตัว

ผู้เรียนด้วย และจะมีผลทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2539 ข, หน้า 3) การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น ส่วนสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น คือ ความเป็นท้องถิ่น การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การตอบสนองความต้องการ และความสนใจเห็นคุณค่าในการเรียนของผู้เรียน การพัฒนาและการใช้หลักสูตรโดยการจัดทำแผนการสอนและสื่อการเรียนที่ปรับจากหลักสูตรแม่บท หรือหลักสูตรส่วนกลางให้ตรงกับสภาพท้องถิ่น ย่อมถือได้ว่าเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยจะต้องคำนึงถึงแนวจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนให้นักเรียนได้คิดได้ปฏิบัติจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การสอนบูรณาการเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อชีวิตและสังคมรวมทั้งการจัดให้การวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาและการใช้หลักสูตรท้องถิ่นในระดับโรงเรียนเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบและมีบทบาทอย่างสำคัญ และมีความจำเป็นต่อนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 หน้า 121) ผู้วิจัยได้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนและครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเป็นหลักสูตรการสอนที่เกิดจากชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในชุมชน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง เพราะหมู่บ้านสะเน่พ่องมีกระเจียบขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำกระเจียบมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชนในท้องถิ่น และเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนทำให้เยาวชนได้รู้สึกหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยได้ร่วมมือกับครู ชุมชน และนักเรียนช่วยกันคิดพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีไว้ในโรงเรียน ช่วยให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของชุมชน นักเรียนและครู และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเป็น

ประโยชน์และแนวทางในการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พ่อง
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พ่อง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีการทำหลักสูตรท้องถิ่นของผู้วิจัย สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของเซลอร์ อเล็กซานเดอร์ ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของขอบเขต การกำหนดเป้าหมายแต่ละเป้าหมาย พิจารณาตามความเหมาะสมของผู้เรียนและลักษณะของสังคมแล้ว นำตัวแปรภายนอกมาพิจารณาเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขตมีการออกแบบพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ พร้อมกับการใช้หลักสูตรในชั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนโดยเลือกวิธีการต่างๆ โดยจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนสุดท้าย คือ การประเมินผลหลักสูตรที่เน้นการประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพการสอน และพฤติกรรมของผู้เรียน

นิยามศัพท์

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหา และความต้องการ หรือวิถีชีวิตของผู้เรียนตามท้องถิ่นต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องตามท้องถิ่นนั้นๆ และผู้ใช้หลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย แนวทางกระบวนการ และเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และนำไปปฏิบัติได้จริง
2. หลักสูตรท้องถิ่นไวน์กระเจี๊ยบ หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษา ครู ผู้เรียน และภูมิปัญญาในชุมชน ร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตจริง สามารถนำไปใช้อย่างมีคุณภาพ หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่ได้มาจากปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ครู และชุมชนที่ปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตจริงของชุมชน
3. การพัฒนารูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่น

หมายถึง กระบวนการพัฒนารูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นโดยการใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระดมสมองและใช้ความรู้ของครูและชุมชนโดยผู้วิจัยจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่ซึ่งอยู่ในสัดส่วนสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้ตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องไวน์กระเจี๊ยบซึ่งอยู่ในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และสภาพท้องถิ่น

ศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามสภาพของชุมชนและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน การสำรวจข้อมูลพื้นฐานนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสร้างโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช

1. แหล่งข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็น ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 ครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช จำนวน 1 คน

กลุ่ม 2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช จำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4 คน เหตุผลในการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงนี้ ได้พิจารณาเลือกนักเรียนและชาวบ้านที่มีความสนใจและต้องการที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการทำไวน์กระเจี๊ยบมาจัดทำหลักสูตรสอน

ให้กับนักเรียนในท้องถิ่น มีผู้รู้หรือเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการทำไวน์กระเจียบในท้องถิ่นนั้นและโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้แหล่งการเรียนรู้ในการทำไวน์กระเจียบ ได้แก่นักกระเจียบที่ขึ้นเป็นจำนวนมากในหมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง คือ มีแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช ตำบลไล่โว่ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

- แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช

- แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช

- นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอบเขตของเนื้อหาว่าเที่ยงตรงและครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษาหรือไม่

- นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงและแก้ไขส่วนที่บกพร่อง แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผล และด้านหลักสูตร จำนวน 4 คน สร้างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครู และแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรของผู้ปกครอง

- นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อนำไปใช้ในการติดต่อประสานงาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง มาสรุปวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2

การกำหนดจุดมุ่งหมายจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสร้างหลักสูตร ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพของหลักสูตร

ส่วนที่ 1 การสร้างหลักสูตร

การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหลักสูตรมี 9 องค์ประกอบ

จุดหมายของหลักสูตร

โครงสร้างเนื้อหา/เวลาเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สาระการเรียนรู้

แนวการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผล

ส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพหลักสูตร

ขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ

1. หาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการคำนวณ ค่า IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง

2. ประเมินความเหมาะสมโดยการนำหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ (Likert) คือ ระดับความเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ การตรวจให้คะแนน

ระดับความเหมาะสมมากที่สุดตรวจให้ 5 คะแนน

ระดับความเหมาะสมมากตรวจให้ 4 คะแนน

ระดับความเหมาะสมปานกลางตรวจให้ 3 คะแนน

ระดับความเหมาะสมน้อยตรวจให้ 2 คะแนน

ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุดตรวจให้ 1 คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมินผลหลังจากนำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น พิจารณาจาก

1. เกณฑ์พิจารณาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน โดยใช้ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิตของการใช้หลักสูตร ตามเกณฑ์ $(E_1)/(E_2)$

คำนวณจากสูตร

$$\text{ประสิทธิภาพของกระบวนการ } (E_1) = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่ได้ระหว่างเรียนทุกคน}}{\text{ผลรวมของคะแนนเต็มจากทุกคนระหว่างเรียน}} \times 100$$

$$\text{ประสิทธิภาพของผลโดยรวม } (E_2) = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนที่ได้หลังเรียนทุกคน}}{\text{ผลรวมของคะแนนเต็มจากทุกคนหลังเรียน}} \times 100$$

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน}) \times (\text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

จากสูตรการคำนวณหาค่า $(E_1)/(E_2)$ คือ การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำไวน์กระเจียบที่ได้จากการสนทนากลุ่มทั้งด้านกระบวนการ และผลผลิตที่ทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการวัดผลสัมฤทธิ์หลังจากสอนจบลงในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 ประเภท รวมคะแนนของทุกกิจกรรมเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน (กระบวนการ) (E_1) และรวมคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (ผลผลิต) (E_2) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนทุกประเภทคะแนนรวมระหว่างเรียนและคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

ขั้นการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวชมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

4.1 มีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์

4.2 มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์

4.3 ค่า $(E_1)/(E_2)$ เป็นไปตามเกณฑ์

ผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอนของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวชสรุปว่าหลักสูตรมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำไวน์กระเจียบ การวิเคราะห์ข้อมูลในการสนทนากลุ่มแบ่งเป็น

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้สรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา โดยจัดบันทึกและพัฒนารอบประเด็นในการวิเคราะห์

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปจากเอกสารจากเครื่องบันทึกและเนื้อหาของกลุ่มสนทนา

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการนำรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นจากกลุ่มสนทนามาหาประสิทธิภาพ

2.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง

2.2 คำนวนหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง ที่ได้มาจากการสนทนากลุ่ม และได้ผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบ ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิต

นักเรียน คนที่	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างเรียนตามรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบ ของผู้เรียนที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ทั้ง 3 ประเภท				
		แบบกิจกรรมการ แสดงความคิดเห็น (31 คะแนน)	แบบการทำ งานเป็นกลุ่ม (62 คะแนน)	แบบการฝึก ปฏิบัติ (262 คะแนน)	รวม (355 คะแนน)	คะแนนวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (30 คะแนน)
1	19	25	52	227	304	23
2	17	25	52	227	304	25
3	17	27	52	226	305	28
4	14	27	52	230	309	27
5	20	28	51	235	314	28
6	22	27	52	235	314	27
7	16	26	55	245	326	25
8	12	27	58	239	324	25
9	19	27	56	242	325	25
10	9	26	53	239	318	21
11	17	29	54	237	320	28
12	16	30	55	228	313	26
13	18	28	50	225	303	25
14	14	27	52	232	311	22
15	18	25	55	232	312	19
16	18	26	53	229	308	22
17	10	24	53	235	312	21
18	16	27	54	238	319	23
19	15	27	53	231	311	24
20	14	27	53	233	313	22
21	18	29	55	235	319	22
22	15	28	55	236	319	21
23	19	26	55	236	317	23
24	20	26	54	228	308	25
25	18	29	55	232	316	24
26	22	30	56	241	327	25

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบ ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทั้งด้านกระบวนการและผลผลิต (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างเรียนตามรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบของผู้เรียนที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 ประเภท				
		แบบกิจกรรมการแสดงความคิดเห็น (31 คะแนน)	แบบการทำงานเป็นกลุ่ม (62 คะแนน)	แบบการฝึกปฏิบัติ (262 คะแนน)	รวม (355 คะแนน)	คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (30 คะแนน)
27	20	30	55	245	330	27
28	20	27	57	245	329	27
29	19	28	56	241	325	25
30	23	27	55	242	324	25
รวม	515	815	1618	7046	9479	730
$\bar{x}$	17.16	27.16	53.93	234.86	315.96	24.33
S.D.	3.31	1.53	1.85	5.96	7.84	2.38
ร้อยละของค่าเฉลี่ย	57.20	87.61	86.98	89.64	89.00	81.10

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน}) \times (\text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียน}}$$

$$\frac{730-515}{(30 \times 30)} - 515 = 0.55$$

ตารางที่ 2 ผลการวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบของผู้เรียน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	เนื้อหาของเรื่องที่เรียนมีความน่าสนใจ	4.25	0.44	มาก
2	เรื่องที่เรียนทำให้เกิดทักษะการปฏิบัติงาน	3.95	0.55	มาก
3	เนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่าย	4.12	0.34	มาก
4	เรื่องที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.42	0.50	มาก
5	การเรียนเรื่องการทำไวน์กระเจียบทำให้ข้าพเจ้าเป็นคนละเอียดรอบคอบและมีความอดทน	4.04	0.55	มาก
6	ข้าพเจ้าสามารถนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์	4.67	0.48	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	4.46	0.50	มาก

ตารางที่ 2 ผลการวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน้กระเจี๊ยบของผู้เรียน (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
8	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนมากขึ้น	4.00	0.59	มาก
9	กิจกรรมการเรียนทำให้ได้วางแผนการทำงาน ร่วมกับเพื่อนๆ	4.04	0.69	มาก
10	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา	4.33	0.70	มาก
11	ข้าพเจ้าได้ลงมือปฏิบัติงานตามความสามารถของตนเอง	4.13	0.44	มาก
12	ข้าพเจ้ามีความเข้าใจและสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.13	0.34	มาก
13	ความเพียงพอของสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้	3.92	0.50	มาก
14	ความน่าสนใจของสื่ออุปกรณ์ที่ครูใช้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.38	0.49	มาก
15	การได้ฝึกปฏิบัติงานโดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้	4.63	0.49	มากที่สุด
16	ตรงกับความต้องการในการเรียนรู้	4.33	0.56	มาก
17	เครื่องมือที่ใช้วัดมีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียน	4.38	0.65	มาก
18	เครื่องมือที่ใช้วัดมีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.17	0.70	มาก
19	เกณฑ์การวัดการประเมินผลมีความเหมาะสม	4.00	0.51	มาก
20	ข้าพเจ้ามีความพึงพอใจต่อการทำไวน้กระเจี๊ยบ	4.80	0.41	มากที่สุด
	รวม	4.25	0.52	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยโดยใช้กระบวนการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องไวน้กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช

1.1 การสำรวจความต้องการและศึกษาข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันศึกษาสภาพปัญหาในท้องถิ่น พร้อมทั้งกันกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องไวน้กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พ่องสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งตรงกับขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในขั้นตอนการสำรวจความต้องการและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยการสนทนากลุ่มแบบสอบถามจากครู ผู้ปกครอง และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้รับความร่วมมืออย่างดีในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และข้อมูลในท้องถิ่นของหมู่บ้านด้วยเหตุผลนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดและดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องไวน้กระเจี๊ยบบ้านสะเน่พ่อง

1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายจุดประสงค์ของหลักสูตรโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตรงกับความต้องการของผู้เรียน การนำไปปฏิบัติจริงได้เลือกและจัดเนื้อหาวิชา เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ ประหยัดเวลาเรียนของนักเรียน ครู และเหมาะสมทันสมัยถูกต้องตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร ในการเลือกเนื้อหา คำนึงถึงความสำคัญต่อการเรียนรู้ไม่มากเกินไปเกินไป ความเชื่อถือได้ถูกต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด

1.3 การนำหลักสูตรไปใช้ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ภายหลังจากพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนวิธีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว นำไปทดลองกับ

กลุ่มเป้าหมาย และวางแผนการใช้โดยการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทำความเข้าใจในการใช้หลักสูตร

1.4 การประเมินผลหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่องดำเนินการโดยการนำผลการทดลองประเมินว่าหลักสูตรมีความบกพร่องควรแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังจากใช้หลักสูตร นำข้อมูลจากการประเมินผลมาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจนได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์จัดทำโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. ผลการหาประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องไวน์กระเจี๊ยบ บ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ซึ่งมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตร คือ 24.33 และก่อนใช้หลักสูตร เท่ากับ 17.16

2.1 จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้สังเกตว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและลงมือปฏิบัติอย่างดีเยี่ยม มีความกระตือรือร้นให้ความสนใจต่อหลักสูตรท้องถิ่นอย่างดีเยี่ยม

2.2 ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นจากการสนทนากลุ่มโดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลผลิตซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนมีค่าเท่ากับ 0.55 แสดงว่ารูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 55

สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไวน์กระเจี๊ยบ บ้านสะเน่พ่องที่ได้จากการสนทนากลุ่มมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเกณฑ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดี แสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจี๊ยบ บ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวชมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่นำเอาเทคนิคการสนทนากลุ่มมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้รูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นที่ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง ครู และรูปแบบการสอนที่ได้จากการสนทนากลุ่มนี้ ผลการวิจัยที่ได้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่มาก ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากสถานศึกษาและครูที่สอนจะได้ทำความเข้าใจให้ดีกว่านี้ที่จะนำเอารูปแบบการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนในวิชาอื่นต่อไป

1.2 การสนทนากลุ่มจะเป็นเทคนิคที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ถ้าครูที่สอนจะนำไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นต่อไปเพราะเป็นกระบวนการที่ได้ข้อมูลที่เป็นความต้องการของผู้เรียนโดยตรง และเกิดจากการศึกษาเรียนรู้และส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปัจจุบัน

1.3 การสนทนากลุ่มเป็นเทคนิคที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการพูดที่ดี เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุดและเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนา และมีความยืดหยุ่นสูง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำเอากระบวนการพัฒนารูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นของสาระการเรียนรู้ที่ต่างกัน

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นเพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเยาวชนและเป็นการสร้างอาชีพรายได้เสริมให้กับนักเรียนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

2.3 ควรมีการวางแผนในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเรียนรู้หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชนและโรงเรียนในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2539). **สรุปผลการประชุมสัมมนาเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักสูตรที่พึงประสงค์**. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8** (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ :
การศาสนา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542**. กรุงเทพฯ : พริกหวาน
กราฟฟิค,
- _____. (2545). **แนวทางการวัดผลประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- อังกุล สมคะเนย์. (2535). **สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.